

Sharon M. Draper (n. 1948, Ohio, SUA) este o îndrăgită scriitoare de literatură pentru copii și o profesoară multipremiată. A studiat la Universitatea Pepperdine din California, apoi a început să lucreze în învățământ. Pentru activitatea didactică a primit numeroase premii și distincții, cele mai importante fiind Premiul Național pentru Profesoara Anului (1997) și Premiul Margaret E. Edwards (2015).

A scris peste douăzeci de cărți pentru copii, pentru care a primit o mulțime de premii: *Tears of a Tiger* (Premiul Coretta Scott King), *Sassy: Little Sister Is Not My Name!* (desemnată de părinți cartea anului 2009), *Stella by Starlight* (Premiul Charlotte Huck).

Din capul meu s-a aflat aproape doi ani pe lista de bestselleruri *New York Times*, a fost aleasă Cartea Anului de *Kirkus Reviews* și, printre altele, a fost recompensată cu Premiul Josette Frank.

SHARON M. DRAPER

Din capul meu

Traducere din engleză și note
de Iulia Arsintescu

Cuvinte.

Mă înconjoară mii de cuvinte. Poate milioane.

Catedrală. Maioneză. Rodie.

Mississippi. Napolitan. Hipopotam.

Mătăsos. Înfricoșător. Iridescent.

Gâdilă. Strănut. Dorință. Îngrijorare.

Cuvintele s-au învărtejit mereu în jurul meu ca fulgii de zăpadă – fiecare dintre ele delicat și diferit, fiecare topindu-se neatins în palmele mele.

În adâncul meu, cuvintele se adună în mormane uriașe. Munți de expresii, de propoziții și de idei interconectate. Fraze inteligente. Glume. Căntece de dragoste.

Încă de când eram foarte mică – poate de numai câteva luni –, cuvintele mi s-au părut ca niște daruri dulci, lichide, și le-am băut ca pe limonadă. Aproape că puteam să le simt gustul. Ele făceau ca gândurile și sentimentele mele încălcite să capete substanță. Părinții mei m-au învăluit mereu în conversații. Au pălăvrăgit și au gângurit. Au verbalizat și au vocalizat. Tata mi-a cântat. Mama mi-a susurat în ureche forța ei.

Fiecare cuvânt pe care părinții mei mi l-au spus sau l-au rostit despre mine, eu l-am absorbit, l-am păstrat și l-am ținut minte. Le-am reținut pe toate.

Habar n-am cum am descifrat procesul complicat al cuvintelor și al gândurilor, dar s-a întâmplat repede și natural. De la vârsta de doi ani, toate amintirile mele au avut cuvinte și toate cuvintele au avut înțeles.

Dar numai în capul meu.

N-am rostit niciodată nici măcar un singur cuvânt. Am aproape unsprezece ani.

2

Nu pot vorbi. Nu pot merge. Nu mă pot hrăni singură și nu mă pot duce singură la toaletă. Sunt o mare bătaie de cap.

Brațele și palmele mele sunt destul de țepene, dar pot apăsa butoanele de pe telecomanda televizorului și îmi pot mișca scaunul cu roțile apucând mânerul de pe roți. Nu pot ține o lingură sau un creion fără să le scap. Echilibrul meu este zero – Humpty Dumpty¹ se ține pe picioare mai bine decât mine.

Când oamenii se uită la mine, probabil că văd o fetiță brunetă cu păr scurt și creț, legată cu niște curele într-un scaun cu roțile roz. Apropo, nu-i nimic drăgălaș într-un scaun cu roțile de culoare roz. Rozul nu schimbă nimic.

Văd o fetiță cu ochi căprui, plini de curiozitate. Numai că unul e șui.

Capul i se bălăngăne puțin.

Uneori îi curge salivă din gură.

Este foarte micuță pentru o fetiță de zece ani și trei sferturi.

¹ Personaj din *Alice în Țara Minunilor* de Lewis Carroll, traducere de Antoaneta Ralian, Editura Arthur, București, 2010.

Are picioare subțiri de tot, poate din cauză că n-au fost folosite niciodată.

Corpul ei are tendința să se miște de capul lui, picioarele trag uneori șuturi neașteptate în aer, iar brațele o iau razna când te aștepti mai puțin, izbind orice le iese în cale – un teanc de CD-uri, o farfurie cu supă, o vază cu trandafiri.

Nu se controlează prea bine.

După ce oamenii termină de făcut lista problemelor mele, dacă au răbdare, ar putea să remarce că am un zâmbet drăguț și gropițe în obraji – mie mi se par grozave.

Port cercezuși de aur.

Uneori lumea nici măcar nu întreabă cum mă cheamă, ca și cum numele meu n-ar fi important. Este. Mă numesc Melody.

Am amintiri de mult, de când eram foarte, foarte mică. E greu însă, evident, să fac deosebirea între amintirile mele și imaginile filmate de tata cu camera lui video. Pe ultimele le-am văzut de un milion de ori.

Mama aducându-mă acasă de la spital – cu gura zâmbeste, dar are ochii îngustați de îngrijorare.

Melody într-o cădiță mică de bebeluș. Măinile și picioarele mele sunt foarte slăbănoage. Nu împrôsc cu apă și nici nu dau din picioare.

Melody proptită între pături pe canapeaua din sufragerie – am pe față o expresie mulțumită. N-am prea plâns când eram bebeluș; mama jură că așa a fost.

Mama masându-mă după baie cu loțiune pentru copii – încă mai simt mirosul de lavandă –, apoi

înfășurându-mă într-un prosop pufos cu o glugă micuță într-un colț.

Tata a filmat cum eram hrănită, cum eram schimbată, chiar și cum dormeam. Pe măsură ce am crescut, probabil că se aștepta să mă răstorn de pe-o parte pe alta, să mă ridic în fund, să merg. N-am făcut nimic din toate astea.

În schimb, am absorbit totul. Am început să recunosc sunete, mirosuri și gusturi. Pufnetele și şuieratul cu care se trezea la viață centrala termică în fiecare dimineață. Mirosul înțepător de praf încins pe măsură ce casa se încălzea. Senzația de strănut în fundul gâtului.

Și muzica. În jurul meu pluteau și zăboveau cântece. Cântece de leagăn care adormeau odată cu mine, amestecate cu mirosurile suave ale așternutului. Armoniile mă făceau să zâmbesc. Parcă o coloană sonoră pictată mi-ar fi acompaniat viața. Când cântă muzica, aproape că pot auzi culori și mirosi imagini.

Mamei îi place muzica clasică. Simfonii de Beethoven importante și pline de avânt răsună din combina ei muzicală cât e ziua de lungă. De fiecare dată când le ascult, îmi par colorate în albastru aprins și miros a vopsea proaspătă.

Tata preferă mai degrabă jazzul și ori de câte ori are ocazia îmi face cu ochiul, scoate discul cu Mozart al mamei și pune în loc unul cu Miles Davis sau cu Woody Herman. Mie jazzul mi se pare cafeniu și miroase a praf ud. Pe mama muzica asta o scoate din minți, și poate că tocmai de asta pune tata jazz.

— Jazzul îmi dă mâncărime, zice ea și se încruntă atunci când muzica tatei explodează în bucătărie.

Tata se duce la ea, o scarpină ușor pe brațe și pe spate, apoi o îmbrățișează. Mama nu se mai încruntă. Dar trece din nou pe muzică clasică imediat ce tata iese din cameră.

Nu știu de ce, dar mie mi-a plăcut mereu muzica country – muzică zgomotoasă, zdrăgănită la chitară, de inimă albastră. Country înseamnă pentru mine lămâi – dar nu acre, ci dulci și pișcăcioase. Glazură de lămâie pentru tort, limonadă proaspătă și rece! Lămâie, lămâie, lămâie! Îmi place la nebunie.

Când eram mică de tot, îmi amintesc că stăteam în bucătărie și mama mă hrănea pentru micul dejun, iar la radio s-a auzit un cântec care m-a făcut să țip de bucurie:

Iar eu cânt
Elvira, Elvira,
Inima mea e-n flăcări, Elvira
Dă-i bice um-papa um-papa mou-mou
Dă-i bice um-papa um-papa mou-mou
Di, Silver, du-mă departe!

Cum de știam deja cuvintele și ritmul acestui cântec? Habar n-am. Se strecurase cumva în memoria mea – poate de la radio sau de la televizor. În orice caz, aproape că am căzut din scaun. M-am schimonosit la față, m-am cabrat și m-am răsucit încercând să arăt spre radio. Voiam să mai aud o dată cântecul acela. Dar mama s-a uitat pur și simplu la mine ca la o nebună.

Cum ar fi putut înțelege că-mi plăcea cântecul *Elvira* al celor de la Oak Ridge Boys, când abia dacă înțelegeam

eu însămi? Nu-i puteam explica nicicum că îmi mirosea a felii de lămâie proaspăt tăiate și că vedeam în minte note muzicale galbene în timp ce îl ascultam.

Dacă aș fi avut o pensulă... oho! Ce tablou ar fi ieșit!

Dar mama doar a clătinat din cap și a continuat să îmi bage în gură cu lingura sos de mere. Sunt atâtea lucruri pe care mama nu le știe!

Bănuiesc că-i un lucru bun faptul că sunt în stare să rețin tot – să păstrez adunate în minte toate clipele din viața mea. Dar este și peste măsură de chinuitor, din moment ce nu le pot împărtăși și nu-mi iese niciuna din cap, niciodată.

Îmi amintesc tot soiul de prostii, de exemplu senzația lăsată de un cocoloș de terci de ovăz care mi-a rămas lipit de cerul gurii sau gustul de pastă de dinți dacă nu m-am clătit bine.

Mirosul cafelei de dimineață este o amintire permanentă, amestecat cu mirosul de șuncă și cu trăncăneala crainicilor programelor matinale de la televizor.

Dar cel mai mult îmi amintesc cuvinte. Mi-am dat seama foarte devreme că există pe lume milioane de cuvinte. Toată lumea din jurul meu era în stare să le rostească fără pic de efort.

Vânzătorul de la televizor spunea:

„Cumperi unul și primești două gratis! Ofertă limitată!”

Poștașul care venea la ușă:

„’Neața, doamnă Brooks. Ce face copilul?”

Corul de la biserică:

„Aleluia, aleluia, amin!”

Casiera de la băcănie:

„Vă mulțumim că ați cumpărat de la noi!”

Toată lumea se exprimă folosind cuvinte. În afară de mine. Și pun pariu că majoritatea oamenilor nici nu-și dau seama de adevărata forță a cuvintelor. Eu da.

Gândurile au nevoie de cuvinte. Cuvintelor le trebuie o voce.

Îmi place mirosul părului mamei după ce se spală pe cap.

Îmi place atingerea aspră a obrazului tatei înainte să se bărbiească.

Dar n-am fost niciodată în stare să le-o spun.

3

Cred că mi-am dat seama că sunt altfel încetul cu încetul. Cum n-am avut niciodată dificultăți să gândesc sau să-mi amintesc, mă surprindea că nu puteam face lucruri. Și mă înfuria.

Când eram foarte mică – aveam mai puțin de un an, sunt sigură –, tata mi-a adus o pisicuță de pluș. Era albă, moale și avea exact mărimea potrivită s-o poată apuca niște degete dolofane de copil. Eu stăteam pe podea într-unul dintre suporturile acelea portabile pentru bebeluși – eram prinsă bine în chingi – și îmi cercetam lumea proprie, alcătuită din covorul verde și pufos și din canapeaua asortată. Mama mi-a pus pisica în mâini, iar eu am zâmbit.

— Uite, Melody, tata ți-a adus o jucărică drăguțică, a gândurit ea cu vocea aceea pițigăiată cu care se adresează adulții copiilor.

Ce însemna „jucărică drăguțică”? Ca și cum n-ar fi fost destul de greu să-mi dau seama ce înseamnă cuvintele adevărate, acum trebuia să-mi bat capul și cu maimuțările ei!

Dar senzația de moliciune răcoroasă a blănței pisicii îmi plăcea teribil. Pe urmă, jucăria a căzut pe covor.

Tata mi-a pus-o în mâini pentru a doua oară. Aș fi vrut din răspuțeri s-o țin în brațe și s-o strâng la piept. Dar a căzut iarăși pe covor. Țin minte că asta m-a scos din minți și că am început să plâng.

— Mai încearcă o dată, scumpo, a zis tata, cu tristețe în glas. O să reușești.

Părinții mi-au pus pisica în mâini încă o dată și încă o dată. Numai că degetele mele n-au putut-o ține și a continuat să se rostogolească pe covor.

Am căzut și eu pe covorul acela de mai multe ori, probabil că de aceea mi-l aduc aminte atât de bine. Era verde și tare urât, dacă te uitai la el de foarte aproape. Covoarele miștoase cred că se demodaseră încă dinainte să mă fi născut. Am avut nenumărate ocazii să-mi dau seama cum erau țesute firele, în timp ce zăceam și așteptam să mă ridice cineva. Nu mă puteam rostogoli, iar covorul mă scotea din sărite, la fel și mirosul de lapte de soia vărsat pe față, până când eram, în sfârșit, salvată.

Când nu stăteam în scaunul pentru copii, părinții mă lăseau de obicei pe podea, sprijinită de perne de-o parte și de alta. Dar eu vedeam o rază de soare care intra pe fereastră, întorceam capul ca să urmăresc firițele de praf care zburau în ea și *buf*, mă trezeam cu fața la covor. Urlam, unul dintre ei mă ridica de jos, mă liniștea și încerca să mă așeze mai bine între perne. Peste câteva minute cădeam din nou.

Pe urmă, tata făcea ceva caraghios, de exemplu încerca să sară ca o broască în timp ce ne uitam la *Sesame Street*², și atunci începeam să chicotesc. Apoi

² Serial de televiziune pentru copii în care apar păpușile Muppets.

cădeam din nou. Nu *voiam* să cad, nu era cu intenție. Pur și simplu nu mă puteam împotrivi. Nu aveam echilibru deloc. Absolut deloc.

Eu nu am înțeles atunci, dar el da. Ofta și mă lua la el în poală. Mă ținea strâns în brațe și ridica pisica de pluș sau altă jucărie care părea să mă intereseze ca s-o pot atinge.

Chiar dacă tata maimuțarea și el cuvintele uneori, n-a vorbit niciodată gângurit cu mine, cum făcea mama. Îmi vorbea așa cum le vorbea oamenilor mari, folosind cuvinte adevărate și presupunând că îl înțelegeam. Avea dreptate.

— Viața ta nu va fi ușoară, micuță Melody, zicea el încet. Dacă aș putea schimba locul cu tine, aș face-o într-o clipă. Știi, nu-i așa?

Eu clipeam, dar înțelegeam ce voia să spună. Uneori avea fața udă de lacrimi. Mă scotea noaptea afară și îmi susura la ureche despre stele, despre lună și despre vântul nopții.

— Stelele de pe cer dau un spectacol special pentru tine, zicea el. Uite ce etalare uimitoare de luminițe. Iar vântul, îl simți? Încearcă să te gâdile la degetele.

În timpul zilei, dădea uneori la o parte toate păturile cu care insista să mă învelească mama și mă lăsa să simt căldura soarelui pe față și pe picioare.

Atârnase pe verandă un dispozitiv pentru hrănirea păsărilor, și ne uitam împreună cum săgetau păsările aerul până la el și pe urmă ciuguleau semințele una câte una.

— Cea roșie este un cardinal, îmi spunea, iar cea de colo, o gaiță albastră. Nu se plac prea mult una pe alta, chicotea el.